

mista varten samana aikana, ja oli vuonna 1913 tarvittava mainitun määrärahan osa maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha tavaravajain korjauksiin.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto Katajanokan tavaravajain korjauksiin 4,000 markkaa.

Määrärahoja kasvihuone-rakennuksen teettämiseen ja kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto niinikään 19,700 markan määrärahan kasvihuonerakennusten teettämiseksi kaupunginpuutarhaan sekä 5,200 markkaa kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin.

Määräraha jääkellarin teettämiseksi Kaivuhuoneen vierelle.

Jääkellarin teettämiseksi Kaivuhuoneen vierelle myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 5,400 markan määrärahan.

Määräraha pesutuvan teettämiseksi Eläintarhaan.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 850 markkaa pesutuvan teettämiseksi erään puistonvartijan asunnon vierelle Eläintarhaan.

Määräraha uimahuoneen teettämiseen.

Samassa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 5,900 markkaa uuden uimahuoneen teettämiseksi Kyläsaareen.

Määrärahoja uimahuoneiden korjauksiin.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 3,000 markan lisämäärärahan Ursinin kallion viereisen uimahuoneen panettamiseksi asianmukaiseen kuntoon, ja oli määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto korttelissa n:o 181 olevan uimalaitoksen korjauksiin 4,600 markan määrärahan.

Määräraha virutushuoneiden korjauksiin.

Virutushuoneiden korjauksiin osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 1,000 markkaa.

Määräraha Vanhankaupungin myllyn korjauksiin.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto edelleen 4,900 markkaa Vanhankaupungin myllyn korjauksiin.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksien.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksien valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto professori G. Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamiehikseen arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Kysymys XX kaupunginosan rakennusjärjestyksestä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 28 päivänä 1911 oli antanut ⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi m. m. laatia ja valtuustolle antaa ehdotuksen Santa- ja Busholman rakennusjärjestykseksi, esitti hallitus rahatoimikamariin lähetetyssä, valtuustolle osotetussa kirjelmässä ⁵⁾ helmikuun 7 päi-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 17 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 6 §. — ⁴⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 99 ja 100. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43.

välttä, että mainittujen saarien muodostamaan XX kaupunginosaan sovellettaisiin voimassa olevaa, marraskuun 18 päivänä 1901 annettua Helsingin kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestystä, kuitenkin eräin muutoksin sen 18 §:ään nähden.

Rahatoimikamari lähetti kirjelmässä huhtikuun 7 päivältä hallituksen mainitun esityksen valtuustolle ja esitti hankittavaksi asianmukaisen vahvistuksen seuraavalle:

Helsingin kaupungin kahdennenkymmenennen kaupunginosan rakennusjärjestyksen ehdotukselle.

Helsingin kaupungin kahdeskymmenes kaupunginosa rakennetaan mainittua kaupunginosaa varten vahvistetun asemakaavan sekä marraskuun 18 päivänä 1901 vahvistetun tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestyksen määräysten mukaan, seuraavin poikkeuksin:

1) Teollisuuslaitosta älköön sijoitettako makasiinitontilla olevaan rakennukseen, älköön tonttia myöskään käytettävä muuhun tarkoitukseen kuin makasiinin paikaksi, ellei kaupunginvaltuusto poikkeustapauksissa harkitse kohtuulliseksi toisin määrätä.

2) Jos tontti on käytettäväksi luovutettu, on se rakennettava kahden vuoden kuluessa haltuunottamisesta.

3) Makasiinitonttia ei saa osittaa, ellei kukin osa ole viisisataakuusikymmentä (560) neliometriä tahi enemmän.

4) Kortteleihin n:o:ihin 259 ja 268 rakennettuihin taloihin saa myös laittaa liikehuoneistoja tahi liikkeen palveluskunnan käytettäviä ruokailu- ja asuinhuoneistoja.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto lähettää kysymyksen XX kaupunginosan rakennusjärjestyksen uudistamisesta Helsingin kaupungin voimassa olevan rakennusjärjestyksen uudistamista varten asetettuun komiteaan, jonka tuli tekeillä olevaan kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestys-ehdotukseen panna mainittua kaupunginosaa varten tarpeelliset rakennusmääräykset.

Rahatoimikamarin esitysten johdosta vahvisti kaupunginvaltuusto kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatimat sisäisten rakennusrajain ehdotukset:

eräille Vallilan 2) korttelin n:o 531 tonteille; sekä

Roineentien varrella korttelissa n:o 551 3) sijaitsevalle tontille n:o 9.

Kirjelmässä maaliskuun 3 päivältä ilmoitti rahatoimikamari G. F. Stockmann osakeyhtiön kanssa tekemästään kaupungin omis-

Vahvistetut
sisäiset
rakennusrajat.

Erästä väli-
muuria y. m.
koskeva
sopimus.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 2 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 13 §. —

3) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 15 §.

taman Aleksanterinkadun tontin n:o 26 ja mainitulle yhtiölle kuuluvan Sofiankadun tontin n:o 1 välille rakennettavasta välimuurista sekä esitti samalla, että kaupunginvaltuusto käyttövaroitetaan osottaisi 1,000 markan määrärahan korvaukseksi yhtiölle kaupungin puolesta teetetystä työstä ja niinkään 1,000 markkaa eräiden vastamainitulla kaupungin omistamalla tontilla sijaitsevain huoneistojen tarpeellisiin korjauksiin.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, edellä mainitun sopimuksen hyväksyen, myöntyä rahatoimikamarin esitykseen.

Lisäyksiä
rakennuskont-
torin määrä-
rahoihin.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto niiden määrain suorittamiseksi, joilla kaupungin yleisten töiden hallitus osin jo oli ylittänyt, osin laskelmain mukaan vastedes ylittäisi eräät rakennuskonttorin käytettäviksi asetetut määrärahat, käyttövaroitetaan osottaa kaikkiaan 55,450 markkaa.

Ainespihan
laajentaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1912 oli antanut ³⁾ kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten toimeksi yhteisesti valmistella ja, rahatoimikamarin saatua tilaisuuden antaa asiasta mietinnön, valtuustolle lähettää lausunnon ja ehdotuksen kaupungin ainespihan vastaisesta käyttämisestä tai ehdollisesti muuante muuttamisesta, ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä lokakuun 9 päivältä hallitusten täytteen mainitun tehtävän ja kamariin antaneen ehdotuksen asiasta, sekä esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että IV kaupunginosan kortteli n:o 179 kokonaan osotetaan käytettäväksi niitä varastoja ja näiden yhteydessä olevia rakennuksia varten, joita rakennuskonttori, kaasulaitos ja vesijohtolaitos tarvitsevat ja joiden johdosta ainespihan pinta-ala laajenisi 5,400 neliometrillä;

että nykyään tasottamaton Malminkadun länsipuolisko vuonna 1914 tasotetaan, jotta mainittu kortteli saadaan vapaasti käytettäväksi;

että puheenalaisen työn teettämiseen osotetaan 1914 vuoden menosäännössä 12,000 markkaa;

että mainittu kortteli on jaettava puheenalaisten laitosten kesken sillä tavoin kuin kirjelmässä on lähemmin ehdotettu ja sen oheinen pohjapiirros osottaa; sekä

että edellä mainittujen hallitusten on aikansa tehtävä esitys ehdotuksen toteuttamiseen tarvittavain määrärahojen osottamisesta.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 7 §. —
³⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 195. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 7 §.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 1) kaupunginvaltuusto 2,000 markan määrärahan uuden lauta-aidan teettämiseksi ainespihan etelärajaan.

Määräraha lauta-aidan teettämiseksi ainespihan vierelle.

Terveystaloutautokunnan esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto 6,553 markan 50 pennin määrärahan Kivelän sairaala-aluetta ympäröivän lauta-aidan kuntoonpanettamiseksi, ja oli tämä määräraha pantava 1914 vuoden menosääntöön, mutta sillä välin edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta.

Määräraha Kivelän sairaala-aluetta ympäröivän lauta-aidan kuntoonpanemiseksi.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 1) kaupunginvaltuusto 1,750 markan määrärahan aidan teettämiseksi kaupungin kirjastotalon vierelle Kallioon.

Määräraha kirjastotalon aitaamiseen.

Vesijohdon rakennusten, aitain, tokeiden, koneiden, putkiverkon y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi 1) kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 50,000 markan arvio määrärahan.

Määrärahoja vesijohdon rakennusten y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä 3) lokakuun 18 päivältä 1912 esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus mainitsemillaan syillä,

Määrärahoja vesijohtolaitoksen laajentamiseen.

että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

vesijohtolaitosta vuosina 1913—16 laajennettavaksi pääasiallisesti laaditun suunnitelman mukaisesti arviolta 2,000,000 markan kustannuksilla, jotka suoritetaan kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista; sekä

jättää varsinaisen valtuuston asiaksi sekä määrätä ne rahausumat, mitkä eri vuosina saisi tarkoitukseen käyttä, että myös ryhtyä muihin tarpeellisiin toimenpiteisiin;

samoin kuin että varsinainen kaupunginvaltuusto päättäisi osottaa 677,000 markkaa vesijohtolaitoksen laajentamiseen vuonna 1913.

Kirjelmässä 3) tammikuun 23 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle hallituksen edellä mainitun esityksen sekä ehdotti, ilmoittaen vesijohtolaitoksen laajentamiseen aikaisemmin myönnettyistä varoista olevan jälellä 588,208 markkaa 29 penniä, kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi m. m., että vesijohtolaitoksen laajentamiseen vuosina 1913 ja 1914 osotetaan 1911 vuoden obligatsioonilainasta siihen asti myönnettyjen varain lisäksi 920,000 markkaa.

Edellyttäen vastamainitun ehdotuksensa tulevan hyväksytyksi esitti rahatoimikamari edelleen, että varsinainen valtuusto päättäisi aikaisemmin ja nyt vesijohtolaitoksen laajentamiseen myönnettyistä lainavaroista käytettäväksi:

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 16 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

seuraaviin uutistöihin, nimittäin: suodatinrakennuksen laajentamiseen ja kolmen uuden suodattimen hankkimiseen, 200 kw:n muuntajan hankkimiseen ynnä nykyisen muuttamiseen, avonaisten selkeytysaltaiden varustamiseen päällysrakenteella, pesutuvan ja saunan rakentamiseen Vanhassakaupungissa olevalle henkilökunnalle, asunnon rakentamiseen kemistin apulaiselle Vanhaankaupunkiin, vesisäiliön ja Vanhankaupungin välisen uuden johdon jatkamiseen ynnä vesisäiliön laajentamiseen kaikkiaan 677,000 markkaa; sekä

vesijohdon ulottamiseksi Bus- ja Santaholmaan 99,000 markkaa eli kaikkiaan 776,000 markkaa.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto 38 äänellä 36 vastaan, jotka annettiin rahatoimikamarin esityksen hyväksymisen puolesta, puheena oleviin tarkoituksiin vuonna 1913 siihen asti 1911 vuoden obligatsioonilainasta myönnettyjen varain lisäksi osottaa 200,000 markkaa, jota vastoin kamarin esityksen ei katsottu muilta kohden nykyään aiheuttavan toimenpidettä; ja annettiin varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia päätökselle asianmukainen vahvistus.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ alistaa lisätyn valtuuston päätöksen k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi, minkä ohessa rahatoimikamari sai tehtäväkseen valtuustolle antaa lähemmän ehdotuksen edellä mainittujen määrärahain käyttämisestä.

Rahatoimikamari esitti sitten kirjelmässä huhtikuun 3 päivältä kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että vesijohtolaitoksen laajentamiseen myönnettyistä lainavaroista käytettäisiin edellä lueteltuihin uutistöihin 677,000 markkaa ynnä vesijohtoverkon ulottamiseksi Bus- ja Santaholmaan 99,000 markkaa sekä että nämä työt teetetäisiin vuonna 1913. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ esityksen.

Sittemmin ilmoitettiin ⁴⁾ maistraatin kirjelmässä toukokuun 27 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 14 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston edellä kerrotun päätöksen.

Edellä mainitut määrärahat, kaikkiaan 776,000 markkaa, merkittiin ⁵⁾ 1914 vuoden menosääntöön.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa vesijohtolaitoksen kaupungin vesijohtoverkon ulottamiseksi Sörnäsän rantatien alitse Vilhovuorenkadulta mainitun rantatien tontille n:o 21 a vuonna 1913 maksa-

Määrärahoja vesijohdon teettämiseksi Sörnäsän rantatien alle ja Bölen poliisivartiokonttoriin.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 23 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 9 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 12 §.

maan sitä varten arvioidut kustannukset 8,000 markkaa edeltäpäin laitoksen varoista sekä merkitsemään tämän määrärahan 1914 vuoden budjettiin.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1,500 markkaa vesijohdon ynnä tarpeellisen laskujohdon teettämiseksi Bölen esikaupungin poliisivartiokonttoriin, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 6,916 markan 10 pennin lisämäärärahan vesijohdon teettämiseksi Korkeasaareen, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha
vesijohdon
teettämiseksi
Korkeasaareen.

Kirjelmässä ³⁾ marraskuun 21 päivältä mainitsi rahatoimikamari, että kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli ehdotukseensa vesijohtolaitoksen 1914 vuoden meno- ja tulosäännöksi pannut m. m. vesimittarien oston 20,000 markkaa sekä määrärahoja eräitä vesijohdon putkiverkon laajennuksia ja uutistöitä varten. Käsitellessään 1914 vuoden budjettiehdotusta oli kamari katsonut olevan ehdotuksesta poistaminen eräät näistä töistä, pääasiallisesti ne, jotka liittyivät semmoisiin ehdotettuihin kaduntasotustöihin, joita kamari ei ollut voinut puoltaa teetettäväksi. Ne vesijohtolaitoksen uudistus- ja uutistyöt, jotka kamari sitä vastoin oli havainnut tarpeen vaatimiksi ja joita se sentähden oli tahtonut puoltaa, olivat seuraavat: vesijohto Sörnäsin rantatien alle, Toisen linjan alle Hämeen- ja Castréninkadun jatkoksen välille, Kaivokadun alle osotenojen 6, 8 ja 10 vierelle sekä Hakasalmenkadun alle n:ojen 2 ja 6 vierelle, Kotkankadun jatkoksen alle Alppilan vierelle, Vilhonkadun alle Itäiseltä Teatterikujalta rautateiden hallintotaloon asti, Nordenskiöldkadun alle Eläintarhaan Läntiseltä viertotieltä kulkutautisairaalaan asti, Annankadun alle Etelä Rautatiekadun ja Salomoninkadun välille, viimeksi mainitun kadun alle Arkadiakadulle asti, Lastaajakadun alle Ahtikadun ja Pursirannan välille, Raakelin- kadun alle, Pakaankadun alle Oulun- ja Hattulantien välille, Hattulantien alle Pakaankadun ja Kangasalantien välille, Somerontien alle Pakaankadun ja Sammatintien välille, Sammatintien alle Somerontien ja Sturekadun välille, Kangasalantien alle Hattulan- ja Somerontien välille, Eurantien alle Inarintien ja Itäisen viertotien välille, Inarintien alle Oulun- ja Pernajantien välille, Pernajantien alle Pakaankadun ja Inarintien välille, Hauhontien alle Euran- ja Itäisen viertotien välille, Sturekadun alle Vallilantien ja Itäisen viertotien välille sekä mainitun viertotien alle Toukolan korttelin n:o 5 tontille

Määrärahoja
muiden vesi-
johtojen y. m.
teettämiseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 49 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 16 §. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 92.

n:o 7 asti ynnä kahden keskipakoispumpun hankkimiseksi Vanhaankaupunkiin.

Tämän lisäksi oli rahatoimikamari, sen johdosta että kaupunginvaltuusto oli päättänyt ¹⁾ kansakoulutalon teetettäväksi kortteliin n:o 392 Eläintarhantien varrelle, katsonut olevan ehdottaminen vesijohdon laitettavaksi mainitun kadun alle.

Näistä laitoksista oli kustannuksia 450,400 markkaa, mihin lisäksi tuli edellä mainittujen vesimittarien oston tarvittavat 20,000 markkaa, kaikkiaan siis 470,400 markkaa. Kun kuitenkin nykyään eri aloilla asetettiin moninaisia vaatimuksia kaupungin vakinaiselle budjetille, oli rahatoimikamari katsonut olevan puheenalaiset määrärahat osotettava lainavaroista, ja esitti kamari sentähden, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

1911 vuoden obligatsioonilainasta osottaa edellä lueteltujen vesijohtolaitoksen laajennustöiden kustantamiseen 470,400 markkaa, joka rahamäärä oli pantava 1914 vuoden menosääntöön; sekä antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ²⁾ lisätty kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto vesijohdon teettämiseksi Läntisen viertotien alle Lääkärikadun ja Nimrockadun välille 10,500 markan määrärahan.

Määrärahoja kaasulaitoksen rakennusten y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon.

Kaasulaitoksen rakennusten, pääputkiverkon, uunien, koneiden, kaasukellojen y. m. korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan määrärahoja kaikkiaan 35,500 markkaa.

Määräraha kaasulaitoksen laajentamiseen.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä ⁴⁾ lokakuun 10 päivältä esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus että, koska kaupungin lisääntyvän kaasunkulutuksen tyydyttämiseksi oli tarpeellista syksyyn 1914 saada kaasulaitoksen uunilaitteet laajennetuiksi, tuollaisen laajennuksen toimeenpanemiseksi kirjelmässä lähemmin esitetyn ohjelman mukaisesti saisi uuden kaasulaitoksen rakennuttamiseen osotetuista lainavaroista käyttää enintään 400,000 markkaa.

Kirjelmässä ⁴⁾ lokakuun 30 päivältä lähetti rahatoimikamari hallituksen vastamainitun esityksen kaupunginvaltuustolle sekä esitti valtuuston päätettäväksi, että kaasulaitoksen uunilaitteiden laajentamiseen edellä mainitun ohjelman mukaisesti uuden kaasu-tehtaan rakentamiseen osotetuista määrärahoista lainavaroista osotettaisiin enintään 400,000 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja seur. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 92.

Sittenkun asia oli annettu 1) lisätyn kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, päätti 2) tämä hyväksyä rahatoimikamarin esityksen muuten, paitsi että, kun 1909 vuoden obligatsioonilaina, josta määräraha uuden kaasulaitoksen rakennuttamiseen oli osotettu, jo oli kokonaan käytetty, puheena oleva määrärahasumma oli pantava maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta, ja annettiin varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia tälle päätökselle asianmukainen vahvistus.

Edellä mainittu 400,000 markan määräraha pantiin 3) 1914 vuoden menosääntöön.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 3) kaupunginvaltuusto kaikkiaan 17,900 markkaa kaasulaitoksen pääputkiverkon ulottamiseksi Töölönkadun alle Dagmar- ja Aurorakadun välille, Porvoonkadun alle tontin n:o 18 ja Kristiinankadun välille, Kristiinankadun alle Porvoon- ja Helsinginkadun välille sekä Kaarlenkadun alle tontin n:o 5 ja Helsinginkadun välille ynnä muihin uutistöihin hallituksen määräyksen mukaan.

Määrärahoja kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto 15,000 markan lisämäärärahan katujen ja yleisten paikkain erinäisiin korjauksiin, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto 10,900 markan määrärahan kaupungille kuuluvan Sirkuskadun osan päällystämiseksi I noppakivillä asfalttiin, ja oli tämä määräraha pantava 1914 vuoden menosääntöön, mutta sillä välin edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 3) kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 61,250 markkaa alempana mainittuihin katujen ja yleisten paikkain korjauksiin ja kunnossapitoon, nimittäin: kaupungille kuuluvan Toisen linjan jatkoksen kauppahallin vierellä Itäisen viertotien ja Sörnäsin rantatien välillä sijaitsevan osan päällystämiseksi I noppakivillä asfalttiin, Hietalahden etelärannan ketokiveyksen uudistamiseen ja jalkakäytävän korjaukseen, tulli- ja pakkahuoneen y. m. viereisen Rahapajanrannan ja Sörnäsin rantatien pohjoisosan ketokiveyksen uudistukseen, kaupungille kuuluvain katuosain viereisten kaiteiden uudestirakentamiseen ja korjaukseen ynnä erinäisiin muihin korjaustöihin.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 1 päivästä ilmoitettiin 6) kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmi-

Vahvistettu päätös lisämäärärahan myön-

1) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 16 §.— 2) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 1 §.— 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.— 4) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 7 §.— 5) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 9 §.— 6) Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 18 §.

tämisestä Pitkäsillan uudestirakentamiseen.

kuun 19 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston joulukuun 20 päivänä 1912 tekemän päätöksen ¹⁾ 1911 vuoden obligationilainasta myöntää 120,000 markan lisämäärärahan Pitkäsillan uudestirakentamiseen.

Määrärahoja katujen ja yleisten paikkain teettämiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä ²⁾ päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto: vuonna 1913 ketokivillä päällystettäväksi ne kaupungille kuuluvat Kallion katuosat, joihin oli ehdotettu raitiotie rakennettavaksi, sekä tarkoitukseen tarvittavat varat, 29,600 markkaa, edeltäpäin maksettaviksi kaupunginkassasta; samoin kuin

tämän määrärahan pantavaksi 1914 vuoden menosääntöön.

Mainittuun menosääntöön panttiin ⁴⁾ tätä tarkoitusta varten 33,600 markan määräraha.

Kirjelmässä heinäkuun 3 päivältä ilmoitti rahatoimikamari sattuneesta syystä katsoneensa tarpeelliseksi käskeä rakennuskonttorin teettää erään kiveämistyön Meilansinkadun tontin osote n:o 5 vierellä, ja esitti kamari, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi tämän toimenpiteen sekä käyttövaroistaan osottaisi tähän tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan, arviolta 2,320 markkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ esitykseen.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto Humal- ja Munkkiniemenkadun välisen Läntisen viertotien osan laajentamiseen 50,000 markkaa sekä Hörneperinkadun ja kaupunginportin välisen Itäisen viertotien osan laajentamiseen 35,000 markkaa, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitus valtuutettiin heti aloittamaan mainitut työt. Nämä määrärahat oli pantava 1914 vuoden menosääntöön.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 321,450 markkaa alempana mainittujen katujen ja yleisten paikkain teettämiseen, nimittäin: Hakaniementorin päällystämiseen II noppakivillä asfalttiin, kaupungille kuuluvan Hämeen- ja Alppikadun välisen Toisen linjan osan, kaupungille kuuluvan It. Pappikadun osan, kaupungille kuuluvan Helsingin- ja Porvoonkadun välisen Kristiinankadun osan, kaupungille kuuluvan Runeberg- ja Fredrikinkadun välisen Arka diakadun osan, kaupungille kuuluvan Cygnæus- ja Runebergkadun välisen Museokadun osan, kaupungille kuuluvan Kammion- ja Meilansinkadun välisen Roosavillakadun osan, kaupungille kuuluvan Kammion- ja Meilansinkadun välisen Töölönkadun osan, kaupungille kuuluvan Fredrikin- ja Etel. Rautatiekadun välisen Ru-

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 67. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 23 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 25 §.

nebergkadun osan, kaupungille kuuluvan Runeberg- ja Fredrikin-
kadun välisen Etel. Rautatiekadun osan, kaupungille kuuluvan
Tokan- ja Perämieskadun välisen Hernesaarenkadun osan, kau-
pungille kuuluvan Hernesaaren- ja Tehtaankadun välisen Perä-
mieskadun osan, varastopaikoiksi vuokrattujen korttelien välisen
Kruunuvuorenkadun osan, kaupungille kuuluvan Länt. Henrikin-
ja Etel. Rautatiekadun välisen Arkadiakadun osan, kaupungille
kuuluvan Runeberg- ja Nordenskiöldkadun välisen Hietaniemen-
kadun osan sekä Hämeen- ja Lönnrotkadun välisen Toisen linjan
osan päällystämiseen ketokivillä ynnä vanhan Eläintarhantien
laskemiseen korttelin 301 b pohjoispuolelta, Kristiinankadun tasot-
tamiseen Helsingin- ja Josafatinkadun väliltä, Pakaankadun samoin
puoleen leveyteensä Oulun- ja Hattulantien väliltä, Hattulantien
samoin Pakaankadun ja Kangasalantien väliltä, Somerontien samoin
Pakaankadun ja Kangasalantien väliltä, Kangasalantien samoin
Hattulan- ja Eurantien väliltä, Eurantien samoin Inarintien ja Itäisen
viertotien väliltä, Inarintien samoin Ouluntien ja Sturekadun väliltä,
Pernajantien samoin Pakaankadun ja Inarintien väliltä, Hauhontien
samoin Eurantien ja Itäisen viertotien väliltä, Annankadun samoin
Salomonin- ja Etel. Rautatiekadun väliltä sekä Eläintarhankadun
itäpuoliskon samoin, Läntisen ja Itäisen viertotien laajentamiseksi
niiltä kohdin, joihin uutisrakennuksia jo on tehty tai vuoden varrella
teetetään, sekä Kristiinankadun varrella olevain työväenasuntojen
viereisten jalkakäytävään teettämiseen ja pihamaiden tasottamiseen.

Kirjelmässä maaliskuun 15 päiväältä lähetti maistraatti kaupungin-
valtuustolle asianmukaista toimenpidettä varten lääninhallituksen lä-
hetteen asiasta, jossa 2:sen suomenmaalaisen tarkk'ampujarykmentin
komentaja oli anonut, että Kasarmintori, joka komentajan käsityksen
mukaan oli aikaisemmin kuulunut henkivartioväen 3:nnelle, Suomen,
tarkk'ampujapataljoonalle ja käytetty sotaväen harjotuspaikaksi,
pantaisiin semmoiseen kuntoon, että siinä kävisi sotaväen harjo-
tuksia toimittaminen.

Maistraattiin asiasta antamassaan kirjelmässä mainitun kuu-
kauden 7 päiväältä oli rahatoimikamari huomauttanut, että kau-
punginvaltuusto, katsoen ent. Suomen kaartinpataljoonan kasarmi-
alueen sekä kaartinmaneesiin ja sotilassairaalaan kuuluvien tonttien
omistusoikeutta koskevaan, kamarin toimesta laadittuun promemo-
riaan, oli aikaisemmin lausunut ¹⁾, että omistusoikeus mainittuihin
tontteihin, jotka oli määrättyä tarkoitusta varten luovutettu valtion
maksutta käytettäväksi, edelleen olivat kaupungin omat. Viimeksi
mainittu asianlaita ja se seikka, että tutkimuksia toimitettaessa oli

Kysymys Ka-
sarmintorin
kuntoonpanet-
tamisesta sota-
väen harjotus-
paikaksi.

¹⁾ Ks. 1910 vuod. kert. siv. 61.

tavattu silloisen kenraalikuvernöörin Zakrewskyn, maaherranviraston ja kaupunginviranomaisten välinen kirjeenvaihto vuodelta 1828, joka kirjeenvaihto koski kasarmialueen takana olevan harjoituskentän luovuttamista opetuspataljoonan käytettäväksi, epäämättömästi osottivat, ettei edellä mainittu tori milloinkaan ollut kuulunut Suomen kaartinpataljoonalle, vaikkakin pataljoona oli kaupunginviranomaisten suostumuksella aikanaan saanut siinä toimeenpanna aseharjoituksia; ja oli sotaväenmajoituksesta Suomessa tammikuun 19 päivänä 1876 annetun ohjesäännön 8 §:ssä oleva määräys kasarmeihin sijoitetulle sotaväelle vakuutetusta harjoituspaikasta täytetty sillä avaralla pihamaalla, minkä sotaväki oli saanut kaartin-kasarmin tontilta. Näin ollen ja kun kaupungin nykyiset liikenneolot eivät sallineet kaupungin luovuttaa yleistä, kaupungin keskustassa sijaitsevaa toria sotilastarkoituksiin, oli puheenalainen anomus rahatoimikamarin mielestä jätettävä huomioon ottamatta.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto kaikin puolin yhtyä rahatoimikamarin vastamainitussa kirjelmässä olevaan lausuntoon.

Kysymys liikenneväylän teettämisestä korttelin n:o 38 halki.

Kirjelmässä 2) tammikuun 2 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että Mikonkadun talojen n:o:jen 13, 15, 17, 19 ja 21 omistajat olivat kamariin antamassaan kirjotuksessa, huomauttaen että keskikaupungin sekä Pitkäsillan pohjois- ja koillispuolella sijaitsevain kaupunginosain välinen, kasvamistaan kasvava liikenne enimmältä osalta kulki pitkin ahdasta Vilhonkatua ja että tässä kohden jokin muutos olisi saatava aikaan riittävän tilan varaamiseksi tälle liikenteelle, ilmoittaneet suostuvansa luovuttamaan kaiken korttelin n:o 38 halki tehtävää katua varten tarvittavan maan vastaisten neuvottelujen pohjalla sovittavasta hinnasta, ja oli esityksen ohien pantu arkkitehti E. Saarisen laatimat piirustukset, joista näkyi sekä ehdotetun kadun suunta että se katukuva, minkä mainitun korttelin halki kulkeva katu saisi aikaan.

Tätä esitystä olivat sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että rahatoimikamari laajasti käsitelleet, minkä ohessa hallitus oli keskustellut niiden talonomistajain kanssa, joiden kiinteistöjä murtokatu koskisi. Näistä valmistelutöistä oli ollut tuloksena, että hallitus oli kamarissa puoltanut ehdotetun suunnitelman toteuttamista, sillä edellytyksellä että asianomaisten talonomistajain kanssa saatiin aikaan sopimus pääasiallisesti niiden arvojen pohjalla, mitkä hallitus oli edellä mainituille kiinteistölle pannut. Asian käsittelyssä hallituksessa ja kamarissa tehdyt laskelmat olivat osottaneet, että asianomaisten talonomistajain vaatimat korvaukset nousivat 1,500,000

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 5 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

markkaan, mihin tuli lisäksi kadun sekä sen alaisen viemärijohdon teettämisestä 107,500 markkaa, joten kustannuksia olisi kaikkiaan 1,607,500 markkaa. Tästä summasta oli kuitenkin laskettu tonttialaa myymällä saatavan takaisin 270,000 markkaa, joten kaupungin lopulliset kustannukset nousisivat 1,337,500 markkaan. Tässä oli kuitenkin huomattava, että kaupungin korttelissa n:o 37 omistamasta Vilhonkadun tontista n:o 1 täytyisi 800, vaihtopuolisesti 570 m² käyttää puheena olevaa katua varten, joten kaupungin kustannukset lisääntyisivät vieläkin 160,000 tai 114,000 markalla.

Asiasta hankitun selvityksen johdosta ja kun hankkeen toteuttamisesta täytyi laskea koituvan tuntuva kustannusta, jota saavutettu etu ei vastaisi, sekä siihen katsoen ettei puheena olevan liikenneväylän aikaansaamista mitenkään käynyt katsominen välttämättömän tarpeen vaatimaksi, esitti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että ehdotukseen eräiden korttelissa n:o 38 olevain tonttien lunastamisesta liikenneväylän aikaansaamiseksi Rautatientorin eteläosan ja Vilhonkadun välille ei pantaisi huomiota.

Asiaa esiteltäessä, jolloin ehdotettiin, että kaupunginvaltuusto tekisi maistraatille anomuksen lisättyjen valtuusmiesten valitsemisesta asiaa käsittelemään, päätti 1) valtuusto äänestettyään jättää kysymyksen edellä mainitun liikenneväylän aikaansaamisesta raukeamaan.

Sittenmin lähetti rahatoimikamari valtuustolle marraskuun 13:ntena päivätyn kirjelmän ilmoittaen, että arkkitehti Saarinen oli kamariin antamassaan kirjotuksessa uudelleen ottanut puheeksi edellä mainittujen liikenneolojen järjestämisen, ehdottaen 18 metrin levyisen murtokadun tehtäväksi korttelin n:o 38 halki, sekä että kaupungin yleisten töiden hallitus oli antanut puoltavan lausunnon asiasta, mutta ettei kamari paraikaa jatkuvan rahasäännön käsittelyn ja erinäisten muiden väliintulleiden asianhaarain johdosta ollut ehtinyt sitä loppuun käsitellä. Kun kuitenkin erinäisten tonttien myyntitarjoukset menivät umpeen 1913 vuoden päättyessä ja asia kamarin mielestä oli lisätyn kaupunginvaltuuston lopullisesti käsiteltävä, esitti kamari, että valtuusto jo nyt päättäisi pyytää maistraattia ryhtymään toimiin lisätyn valtuuston valitsemiseksi edellä mainittua asiaa käsittelemään.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto evätä rahatoimikamarin esityksen sekä kärkeä kamarin koettaa menetellä niin, että edellä mainitun myyntitarjouksen tarpeellinen pitennys saataisiin aikaan.

Kirjelmässä elokuun 30 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle Estnäsinkadun

1) Valt. pöytäk. helmik. 4 p. 12 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 25 p. 9 §.

suomenkielinen nimi.

läänihallituksen mainitun kuukauden 23 päivänä antaman päätöksen, jossa oli määrätty, että kaupungissa olevaa Estnäsinkatua oli suomeksi sanottava „Vironkaduksi“ eikä „Estnäsinkaduksi“, jonka viimeksi mainitun nimen maistraatti oli maaliskuun 6 päivänä 1909 vahvistanut, ja pyysi maistraatti samalla tietoa, tyytyikö kaupunginvaltuusto mainittuun päätökseen.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto maistraatille ilmoittaa, ettei valtuusto ollut havainnut olevan aihetta vaatia muutosta mainittuun päätökseen.

Määrärahoja laskujohtojen korjaukseen ja kunnossapitoon.

Laskujohtojen korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan kaikkiaan 50,600 markkaa.

Hyväksytty likaveden puhdistusaseman suunnitelma sekä lisämääräraha sitä varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli puhdistusaseman teettämiseksi Eläintarhan alueelle Läntisen viertotien itäpuolelta Töölönlahteen päättyviä loka- viemärejä varten ja laskujohdon teettämiseksi vanhalta Eläintarhantieltä mainittuun puhdistusasemaan myöntänyt 3) 158,600 markan määrärahan, sillä edellytyksellä että mainitun puhdistusaseman lähempi suunnitelma sekä laitoksen paikka alistettaisiin valtuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi ennen puhdistusaseman rakennustyön aloittamista, sekä valtuusto kokouksessaan toukokuun 28 päivänä 1912 oli luovuttanut 4) mainitulle puhdistusasemalle paikan Eläintarhasta, esitti kaupungin yleisten töiden hallitus kirjelmässä huh- tikuun 11 päivältä, että puhdistusasema rakennettaisiin kööpenhaginalaisen „The Septic Tank Company“ toiminimen tekemän ehdotuksen mukaisesti sekä että 10,640 markan määräraha annettaisiin hallituksen käytettäväksi tarkoitukseen.

Terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti 5) kaupunginvaltuusto hyväksyä hallituksen esityksen, ja oli mainittu lisämääräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Töölönlahden rautatiepenkereen alaisen aukon laajentaminen.

Kirjelmässä maaliskuun 20 päivältä esitti rahatoimikamari mainitsemillaan syillä kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Töölönlahden rautatiepenkereen alainen aukko laajennettaisiin 12 metrin levyiseksi; sekä

että kamari saisi toimekseen ryhtyä rautatiehallituksen kanssa keskusteluihin valtionrautateiden velvoittamisesta laajentamaan yhtä leveäksi sen osan mainittua aukkoa, mikä puheena olevan penkereen levityksen johdosta tulisi lisäksi, sekä sitten valtuustolle tehdä tämän johdosta ehkä tarpeellisen esityksen.

1) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 4 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 3) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 101. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 72. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 47 §.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja terveydenhoitolautakunnan annettua lausunnon asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 26 äänellä 15 vastaan hyväksyä rahatoimikamarin esityksen.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 24,000 markan määrärahan laskujohton teettämiseksi Itäisen viertotien alle Arabian ja Hermannin välille, ja oli tämä määräraha edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta sekä sitten pantava 1914 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja laskujohtojen teettämiseen.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto edelleen laskujohtojen teettämiseen pääasiallisesti päätettyjen kaduntasotusten yhteydessä kaikkiaan 100,650 markkaa.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 155,775 markkaa alempana mainittujen teiden korjaukseen ja kunnossapitoon, nimittäin:

Määrärahoja teiden korjaukseen ja kunnossapitoon.

erinäisiin korjauksiin 10,000 markkaa, Meilansinkadun ja Seuraosaaren välisen Seuraasaarentien uudistukseen ja viertämiseen 108,000 markkaa, emäradan länsipuolitse Nordenskiöldin lehtokujalta Träskin huvilan kohdalla olevaan rautatien ylimenopaikkaan sekä sieltä Gumtähteen ehdotetun ratsastusradan paikalle vievän tien tasotukseen ja viertämiseen 20,000 markkaa, Taivallahden tien viertämiseen 3,000 markkaa ja Hietaniemen tien viertämiseen 4,375 markkaa, kaupungille kuuluvain Kaivopuiston Itäisen puistotien osain päällystämiseen tervavierroksella 3,400 markkaa sekä Oulunkylän teiden erinäisiin korjauksiin 7,000 markkaa.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 2,000 markan määrärahan Fredriksperintieltä Malmin tiluksella n:o 43 c olevaan aktiebolaget Fredriksberg yhtiön sikotarhaan vievän tien teettämiseen, ja oli tämä määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja teiden teettämiseen ja kunntoonpanettamiseen.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan venäläisen sotaväen hautausmaalle vievän tien kuntoonpanettamiseksi.

Edelleen myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä 13,000 markan lisämäärärahan viertoteiden korjauksiin, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja viertoteiden korjaukseen.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto viertoteiden erinäisiin korjauksiin 15,000 markkaa sekä Itäisen viertotien viertopäällystykseen korjaukseen 10,750 markkaa

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 50 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 4 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 6 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 8 §.

ja Munkkiniemenkadulta Huopalahteen vievän Läntisen viertotien viertopäällystyksen korjaukseen 9,400 markkaa eli siis kaikkiaan 35,150 markkaa.

Määrärahoja
satamain korjaus-
kseen ja kun-
nossapitoon.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 20,000 markan määrärahan lisäykseksi Eteläsatamassa Makasiininrannan vierellä sijaitsevan karin louhimista varten kuluvan vuoden menosäännössä olevaan määrärahaan.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto satamain korjaus- ja kunnossapitotöihin seuraavat rahamäärät, nimittäin: erinäisiin korjauksiin 30,000 markkaa, jälle vieviä siltoja varten 8,000 markkaa, satamain ruoppaukseen 30,000 markkaa, uuden ruoppavarastopaikan järjestämiseen 15,000 markkaa, Pohjois-satamassa Borgströmin tupakkatehtaan edustalla olevan kivilaiturin uudestirakentamiseen 54,800 markkaa, T-muotoisen rantasillan erään osan ja Kaisaniemen laiturin uudestirakentamiseen 6,400 ja 2,700 markkaa sekä Makasiininrannan noppakivipäällystyksen erään osan uudistamiseen ja reunusparrujen korjaukseen 1,900 markkaa eli siis yhteensä 148,800 markkaa.

Määrärahoja
satamain
uutistöihin.

Tullihallituksen tekemän anomuksen johdosta että Katajanokan pohjoisrantaan puulaiturin ja luotsilaitokselle kuuluvan laiturin väliseen lahteen teetetäisiin paalulaituri tullilaitoksen höyrylaivain kytkypaikaksi päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto riittävän suuren paalulaiturin rakennutettavaksi mainittuun paikkaan kaupungin kustannuksella sekä annettavaksi mainittuun tarkoitukseen käytettäväksi, kuitenkin niin ettei tullilaitoksella olisi yksinomaista oikeutta kytkeä laivojaan mainittuun paikkaan, sekä laiturin rakennuttamiseen tarvittavan määrärahan, 5,500 markkaa, pantavaksi maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto soutuveneiden kytkylaiturien teettämiseksi Pitkäsillanrannan rantareunustuksen vierelle 2,800 markkaa, Humallahteen 2,000 markkaa ja Ruoholahteen 3,000 markkaa, lastauslaiturin rakennuttamiseksi Sörnäsiin ja rautatieraitteen johtamiseksi siihen 61,200 markkaa sekä varastopaikkain tasottamiseen Sörnäsissä 20,800 markkaa eli kaikkiaan siis 89,800 markkaa.

Määrärahoja
istutusten kun-
nossapitoon.

Kirjelmässä elokuun 7 päivältä ilmoitti rahatoimikamari sattuneesta syystä katsoneensa tarpeelliseksi käskeä kaupungin yleisten töiden hallituksen uudesti päällystytää Eläintarhan urheilukentän juoksuradat hiilijauheella sekä tähän tarkoitukseen kaupunginkassasta edeltäpäin myöntäneensä 2,500 markkaa, ja esitti kamari tätä toimenpidettä kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 28 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 29 p. 7 §.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen myöntyen edellä mainitun määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto istutusten kunnossapitoon seuraavat määrärahat, nimitään: istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoon 115,800 markkaa sekä Kivelän istutusten kunnossapitoon 2,000 markkaa, Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaamiseen 1,050 markkaa, mainitun urheilukentän kunnossapitoon 1,000 markkaa, Eläintarhan urheilukentän juoksuradan loppuosan päällystämiseksi hiilijauhella sekä vesi- ja laskujohtojen teettämiseksi urheilupaviljonkiin 8,000 markkaa, Kaisaniemen tenniskentän kunnossapitoon 800 markkaa, Punanotkon leikkikentän samoin 500 ja Haapaniemen urheilukentän samoin 800 markkaa, kaupunginpuutarhan asuinrakennusten polttoaineita varten 1,500 markkaa, kaupunginpuutarhan erinäisten huoneistojen lämmitykseen ja siivoamiseen 400 markkaa, samain valaistukseen 150 markkaa, talvipuutarhan kunnossapitoon 7,000 markkaa, kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkkaukseen sekä tallin rehuihin y. m. menoihin 6,300 markkaa, Alpin kunnossapitoon 1,500 markkaa, vanhempain nurmien ja käytävien uudistukseen 4,500 markkaa, kaupungin istutuksissa tarvittavan mullan valmistamiseen 3,500 markkaa, hyötylavoihin tarvittavan lannan ostoon 650 markkaa, kaupungin vesilintujen hoitokuluihin 1,000 markkaa, työkalujen ostoon ja korjaukseen 2,500 markkaa, vesipostien laittamiseksi eräisiin kaupungin istutuksiin 3,000 markkaa, 10 suojusristikon hankkimiseksi puistopuita varten 1,300 markkaa, aitain kunnossapitoon 5,000 markkaa, puistosohvain korjauksiin 3,000 markkaa, korvaukseksi kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetusta vedestä 15,000 markkaa sekä neljän puistonvartijan palkkaukseen 3,100 markkaa eli kaikkiaan siis 189,350 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto vahvistaessaan 1912 ja 1913 vuoden rahasäännöt oli myöntänyt 3) edellisellä kerralla 15,000 ja jälkimmäisellä kerralla 8,000 markkaa eli siis yhteensä Smk 23,000 rautatiepenkereen itäpuolitse sekä Alppilan sivuitse vievän tien länsipuolella sijaitsevan Eläintarhan osan kuntoon panettamiseksi, varaten itselleen oikeuden, ennenkuin määrärahoja saisi käyttää, tarkastaa ja vahvistaa tämän Eläintarhanpuiston osan järjestämissuunnitelman, lähetti rahatoimikamari kirjelmässä 4) toukokuun 26 päivältä kaupunginpuutarhurin kaupungin yleisten töiden hallituksen toimen-

Eläintarhan-
puiston itäosan
järjestäminen.

1) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 30 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

3) Ks. 1911 vuod. kert. siv 109 sekä 1912 vuod. kert. siv. 79. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 67.

annosta laatiman ja hallituksen hyväksymän ehdotuksen koko rautatielinjan itäpuolisen puistoalueen kuntoonpanemiseksi sekä ilmoitti hallituksen ehdottaneen, että edellä mainitun määrärahan saisi käyttää seuraavalla tavalla:

lammikkojen teettämiseen kohta puhdistusaseman täyttämän alueen eteläpuolelle	Smk 10,050: —
vesijohdon ulottamiseksi näihin lammikkoihin	„ 5,500: —
puheenalaisen alueen eteläisimmän osan kuntoonpanemiseen	„ 7,450: —

Asiasta lausui rahatoimikamari puolestaan m. m. seuraavaa:

Rautatielinjan itäpuolisen puistoalueen leikkasi Alppilan sivuitse pohjoiseen kulkeva tie kahteen osittain erilaatuiseen osaan, mikä seikka vaati hiukan eri tavoin järjestelemään sinne aiotut laitokset. Länsipuolinen osa oli pääasiallisesti alavaa maata, jossa oli lammikkoja sekä sikäläinen puhdistusasema. Nämä lammikot, jotka nykyään olivat enimmältä osaltaan umpeenkasvaneita ja muuten epämiellyttävässä kunnossa, olivat erittäin sopivat kuntoonpantaviksi, jotta siten saataisiin näkyviin, että tässä oli kävelypaikka, missä yleisöllä oli tarjona siimestä ja viileyttä. Tämä ehdotuksen osa oli laadittu näitä näkökohtia silmällä pitäen. Kaupungin yleisten töiden hallitus ei kuitenkaan ollut lopullisesti hyväksynyt ehdotuksessa esitettyä järjestelyä, mikäli se koski alueen eteläisintä osaa rautatien ylimenokohdasta pohjoiseen keskuslammikkoon asti, vaan oli annettu kaupunginpuutarhurin toimeksi yksissä neuvoin rakennuskonttorin insinööriosaston kanssa ottaa tutkittavaksi, kävisikö veden johtaminen lammikosta etelään avonaisella ojalla, vaihtoehtoisesti kateutulla kanavalla. Alueen itäosa oli pääasiassa aiottu pysyttää luonnontilassa, ja risteilisi siinä ainoastaan tarpeellisia kävelyteitä, joista jotkut harvalukuiset teetettäisiin leveänlaiset.

Minkä verran kustannuksia puheena olevan Eläintarhan osan kuntoonpano vaatisi, oli mahdoton asian silloisessa vaiheessa ilmoittaa, koska tämän laajan alueen järjestäminen toimitettaisiin pitemmän ajanjakson kuluessa, minkätähden ei ollut katsottu olevan aihetta laatia seikkaperäisiä ehdotuksia eikä kustannuslaskelmia. Työn kokonaiskustannukset olivat kuitenkin likimäärin arvioitavissa 250,000—300,000 markaksi. Mikäli kaupungin vakinaiset menot sallisivat, teetettäisiin työ laaditun suunnitelman mukaisesti.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

pääasiassa hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen Eläintarhanpuiston itäosan järjestämiseksi; sekä

sallia käyttää aikaisemmin osotetut 23,000 markkaa rautatie-

linjan ja Alppilan sivuitse vievän tien välisen alueen kuntoonpanoon.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 1) rahatoimikamarin esityksen.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto istutusten y. m. laittamiseen seuraavat määrärahat, nimittäin: kahden kasvisuojan teettämiseksi kaupunginpuutarhaan 4,400 markkaa, Eläintarhan uusien lammikkojen viereisen alueen tasottamiseen 21,000 markkaa, Kaisaniemen puiston samoin 30,000 markkaa ja Savilan puutaimiston samoin 2,500 markkaa, Engeltorin ja sen eteläpuolisten istutusten järjestämiseen 15,000 markkaa, Laiturikadun ja Speranskintien viereisten tasotus- ja istutustöiden jatkamiseen 5,000 markkaa, Perämieskadun eteläosan viereisen istutuksen järjestämiseen 3,350 markkaa, Eiran puistikon istutusten loppuunsaattamiseen 650 markan lisämäärärahan, puistosohvain ostoon 2,500 markkaa sekä kelkkaratain laittamiseen 3,000 markkaa eli siis yhteensä 87,400 markkaa.

Muita määrärahoja istutusten y. m. laittamiseen.

Niinikään 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan myönsi 2) kaupunginvaltuusto puhtaanapitolaitosta varten seuraavat määrärahat, nimittäin: kaupungin rantasilloilla olevain tavaravajain sekä kauppahallien ynnä Aleksanterinkadun talon n:o 1 ja Länsirannan talon n:o 10 pihamaiden puhtaanapitoon 8,000 markkaa, kaatopaikkain ja laiturien kunnossapitoon 6,000 markkaa, vartijain palkkaamiseen 7,000 markkaa, käymäläin ja mukavuuslaitosten puhtaanapitoon 23,000 markkaa, samain korjaukseen ja maalaukseen 4,000 markkaa, mukavuuslaitosten vedenkulutukseen arviolta 6,500 markkaa, kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapitoon 161,100 markkaa, VI kaupunginosan huvila-alueella olevain kaupungin tieosain puhtaanapitoon 11,500 markkaa, X, XI ja XII kaupunginosassa olevain uusien katujen kaupungille kuuluvain osain puhtaanapitoon 10,200 markkaa sekä XIII ja XIV kaupunginosassa olevain uusien katujen samoin 13,700 markkaa, keskikaupungin katujen kasteluun 31,500 markkaa, keskikaupungin katujen kasteluun ja kauppatorin huuhteluun käytettävän veden kustantamiseen 22,000 markkaa, viertoteiden puhtaanapitoon 55,200 markkaa, Kaivopuiston viertoteiden samoin 1,000 markkaa, teiden samoin 18,000 markkaa, venesatamain samoin 2,000 markkaa ja jäiden samoin 1,500 markkaa, kahden kaluvajan teettämiseen 900 markkaa, hiekkavajain maalaukseen 1,200 markkaa sekä mukavuuslaitosten rakennuttamiseksi It. Pappikadun varrelle, Antin- ja Yrjönkadun kulmauksessa olevaan puistikkoon, korttelissa n:o 181 olevan uimalaitoksen vierelle, Tehtaan- ja Sepänkadun ris-

Määrärahoja puhtaanapitolaitosta varten.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 13 § ja syysk. 23 p. 10 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

teykseen, Merimies- ja Tokankadun risteykseen, Hietalahden pohjoisrantaan ja Porvoonkadulla olevaan raitioteiden käännekohtaan, kuhunkin 1,800 markkaa, eli yhteensä 12,600 markkaa sekä uuden käymälän teettämiseksi Henrikinesplanadin pohjoispäähän Länt. Henrikinkadun alle 7,500 markkaa eli siis kaikkiaan 404,400 markkaa.

Kysymys Malmin kaatopaikan poistumistosta.

Kahdessa kaupunginvaltuustolle annettussa kirjoituksessa anoiivat useat kaupungin kaatopaikan läheisyydessä Malmilla asuvat henkilöt, että mainittu kaatopaikka heille sangen epäterveellisenä ja haitallisena sijoitettaisiin muuante.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin antamissaan lausunnoissa ehdotettua hakemusta evättäväksi päätti 1) kaupunginvaltuusto äänestettyään lähettää asian terveydenhoitolautakuntaan edelleen valmisteltavaksi.

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon.

Sen johdosta että Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta oli kaupunginvaltuustolta anonut yhtiön 1913 vuoden voittovarain kaupungille tulevasta osuudesta 124,203 markan 7 pennin määrärahaa käytettäväksi Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon vuonna 1914, myönsi 2) valtuusto yhtiölle mainittuun tarkoitukseen 35,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä aikansa takaisin suoritettavaksi kaupungin osuudesta mainittuja voittovaroja, minkä ohessa valtuusto sen kysymyksen valmistelemiseksi, minkä verran yhtiölle lopullisesti voitaisiin myöntää avustusta edellä mainitusta voittovaroista, lähetti asian siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta voittovarain jakamiseksi.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan inventtaajat.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valitsi 3) kaupunginvaltuusto herrat Salingren ja Stockmannin sekä heidän varamiehikseen pankinjohtaja H. Kihlmanin ja herra Krogiuksen.

Kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1912 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 6 päivältä valtuustolle lähetetty, rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1912 esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi 4).

1) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 18 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 15 §. —

3) Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 5 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 19 §.